

גע-גע געגוע

איך הפך אבא שלי
למישהו שמתאגדים
סביבו. תמי גבע
על דודו גבע ☆
☆

דודו גבע ובתו תמי בילדותה. "הוא היה הכדור שלי, והוא היה אמור להביא את כולנו לאליפות"

נ

כשיו, כשאני מנסה לכתוב על אבא שלי, זה יוצא קורד, אבל כל עוד הוא היה בחיים, הכל היה אפוף באווירת מסיבה שלא נגמרת. אולי זה בגלל שהוא הצליח להמתיק את המציאות האפרורית ולדייק לכמה אנשים מסביבו מה טוב, ולאן נכון לכוון את הנא-מנות העצמית בזמן שהכל מסביב קורס. קצה של האנושות המיטיבה, הסיאוב ההולך ומחמיר של המדינה ואחיות החנק השיווקית שבה נתון עולם היצירה הישראלי – כל אלה העסיקו את אבא באופן אובססיבי, ומצאו ביטוי קליל ומתוחכם אך גם פשוט להפליא לא רק ביצירה שלו, אלא גם בכל היתקלות איתו, סתמית ככל שתהיה.

לא מוזמן ראיתי תמונה של ערן וולקובסקי ועמוס בידרמן דנים באיזו קריקטורה, וקיללתי קצת בלב. אף אחד לא מצייר קריקטורות כמו אבא שלי (אף אחד אולי אפילו לא מנסה), וספק אם מישו עוד ינסה, כמוהו, להשפיע באופן כה נרחב על שדה האמנות בישראל, ליצור קהילה אמנותית, לחזק אנשים בדרכס ולעודד אותם לעשות אמנות. לפעמים אני שוכחת מזה ומתחילה לחלום שאולי בכל זאת יקרה איזה נס, ומישהו יכתוב או יצייר משהו טוב, שלא דורש חסות או ברקוד, ואשכרה יתפרנס מזה.

כשפיתוריו מעיתון "העיר" הדהדו, אבי הוזמן לפגישה עם חבורה של צעירים בחליפות, שלקחו אותו לגג שלהם, עישנו איתו והשתעשעו ברעיון לעשות אפליקציית ברווז וקומיקס יומי. אמרתי לו אז שאני רואה שהוא מפחה, למרות הפסאדה של מעשנים ועושים חיים, ושאני בטוחה שיהיה בסדר. הוא לא ידע מה להגיד, ונפטר כמה ימים אחר כך באופן פתאומי, לא לפני שהדביק לי כמה נשיקות עם הקצה של האף שלו כמו עם מקור. אני הייתי בת 23 ואחי בן 17, ועברו מאז 17 שנים. זהו רגע שיש בו השתנקות קטנה, כי געגוע הוא דבר המקמק שמתיישב טוביטוב באזור הסרעפת, בחלק שקרוב יותר לקיבה, מתפשט משם לאזור הידיים והזרועות, ועם קצת מזל עולה לראש וממלא אותו בתחושה של משהו שהיה פעם ואיננו עוד.

...

משהו כמו להיכנס דרך פלדלת לבנה וכבר מהמבואה לראות אותו עומד, עם הגב אלייך, ליד שולחן הגרפיקה הגבוה, שמעליו התנוססו שתי מנורות עבודה המחוברות לשולחן כמו זרועות ענק של חיידק או דינוזאור. על אחת מהן מורבכת תמונה של היטלר, ומתחת הכיתוב "שי לקוראי 'ידיעות אחרונות'" (הוא אף פעם לא עבר ב"ידיעות"). המנורות – אחת בצורה של חנוט בצבע צהוב-חירדל והשנייה לבנה ועגולה עם הפנים למעלה – מקיפות את ראשו כמו זר פנה, מאירות בחוזקה את החתכים העמוקים של הסכין היפנית שלו. הכל כל כך יפה ואסתטי שאפשר להשתגע. בית גבע – החוויה המלאה: קפה דלוח, צבעוניות יפהפייה וריחות מטורפים – של נייד, דיו וסיגריות.

עם טלפון מוצמד לכתף, הוא מסתובב אליי ומחווה עם היד "רק רגע", בזמן שהוא מתייעץ עם בן דודו על רעיונות לקריקטורות למחר בבוקר. מה דעתך על... גרוע מאוד, מה? ומה לגבי... צחקת! שמעתי שצחקת. עדיין לא טוב?

מסביבו, תחמות את משטח העבודה על השולחן, מורבקות בסלוטייפ העבודות האחרונות שעשה, אחת על גבי השנייה, כמו חוברות קטנות של דברים טובים מאוד. מאחוריו, הספרייה השחורה הענקית שעליה ניצבו ספרים של אמנות גבוהה לצד מגזינים גזורים ותבניות של גרפיקה. באמצע מתחבא שולחן אור בצבע ירוק כהה. מעל שולחן האור מורבקות עוד עבודות שעשה לאחרונה ובעיקר המדור הקבוע, "שתיקת הברווז", שהופיע בשער האחורי של "העיר". הוא מסתובב אליי, עדיין בטלפון, מצביע עליו, מנתק אותו מהסלוטייפ ורוחף לי אותו לידיים. אני לוקחת את הקומיקס למרפסת הוונציאנית ובינתיים הוא מסיים את השיחה ומכין סיגריה ירושלמית, ניגש איתה אליי ובוהן את המבט שלי על המדור.

נו, מה את אומרת?

אני בכל מקרה הכי מתחברת לקריקטורות.

הכי מתחברת לקריקטורות, מה? הוא אומר, מסתובב עם הפנים לחלון שמשקיף על החניה של רובנוב 28 מגובה פרטר וצועק "סיציליה!"

ומאחוריו על הקיר, יש לכלוך, כתם, סתם משהו שהוא הקיף בעיגול, וכתב לידו את התאריך ואת סוג הציפור שכאילו חירבנה שם.

...

לפעמים היה אפשר להיכנס לבית שלו ולמצוא אצלו כל מיני אנשים. פעם אחת הגעתי וישבה שם צעירונת יפהפייה וראיינה אותו לגל"צ. פעם אחרת ישב שם אדם מוזקן ומוכשר עד כאב. הייתה תקופה שישבה לצידו בחורה בלונדינית ומגניבה. לפעמים הייתה ברונטית, בעלת מראה גבעולי. הוא היה אביר הטעם הטוב. תמיד

ידע להגיד מהי אמנות ראווה, להעריך מידות טובות, ולזעום כשהוא רואה חוסר צדק או טמטום. ככה, באופן ישיר, להגיד לך שאתה פשוט טועה.

היה לו חזון יצירתי וגועש שהוא לא חשש להציג ולממש. הוא היה חסר פחד ומלא תעוזה ויכולת. הוא לא היה מושלם, אבל הוא היה מישו שאפשר להתאגר סביבו. התקופה ההיא יצרה אנשים שחיפשו קהל בלי להתבייש או להיות מואשמים בנרקסיזם, אולי בגלל שהם לא היו עסוקים רק בתחת של עצמם כל הזמן, אלא בעוד תחתים אחרים שהיו סביבם.

כשהעיתונות הישנה לא הרגישה כמו סמרטוט משומש, וכולם היו פרסונות וקיבלו מכוניות ממקום העבודה ומכשרים סלולריים, אבא שלי הירבה להסתכסך. הטכניקה הייתה צפויה מראש. ראשית היה עליו להתחבב על האויב, הלוא הוא הבוס, ולגרום לו לחשוב שהמדור/

גיליון/עיתון אינם ראויים לפרסום בלעדיו. לאחר מכן יש להבהיר שאבא שלי יודע הכי טוב מכולם, ולכן יש לשנות את פני הרברים כך שיהיו ברוחו העולצת, ברחנית, מרהיבה ויצירתית. משוה באופן טבעי מוליד קונפליקט, יש לסור מיד למשרדו של המוציא לאור, להודיע שעם האויב אתה לא מוכן לעבוד יותר ולהכפיף את כל המערכת לדרמה מורטת נוצות, שבסופה רצוי שאבא שלי איכשהו יצא כמנצח. וכשהוא הפסיד, הוא לא הפסיק לדבר על מות העיתונות וניצחון אנשי השיווק והספורט.

בתקופה הזאת הלכנו איזה ערב למשחק פוקר שהחברים הבנים שלו ארגנו לעצמם אחת לכמה זמן ושלרוב הוא לא היה מוזמן לשם בכלל. הם ישבו מסביב שולחן עגול, שתו ויסקי ומישהו מהם אולי עישן סיגר. כשחזרנו הביתה אבא שלי נראה מדוכדך ואמר שלפעמים כשהוא יושב עם אנשים הוא כבר מפסיק לשמוע מה הם אומרים ורק שומע "הוגה-בוגה" ומרמיין אותם עושים תנועות מוזרות על החזה שלהם.

פעם אחת, אחרי שהוא כבר מת, פגשתי את יהודה נוריאלי במסיבה במועדון קטן באלנבי. הוא אמר לי שאני מוכרת לו ועניתי שאני הבת של דודו

גבע. הפנים שלו נהיו מוארות והוא ליווה אותי לאורך כל הערב. הוא הזמין לי את המשקה הטוב הזה שרק הוא ידע להזמין, האזין לי בקשב רב והתמוגג מכל מחווה. כשהשעה הייתה ארבע בבוקר הוא ליווה אותי לאופניים וביקש רק

נשיקה קטנה על הפה. כשיהודה מת וכל הרפש צף היה לי ברור שהשם של אבא הציל אותי שוב.

...

לאבא הייתה תיאוריה שמגיל 50 הוא יתחיל קפיצת בנג'י ולאט-לאט הוא יצא מהגרם ובסוף יחזור להיות שוב בן 20. הוא החזיק רק עד גיל 55. באלופות הראשונה שבה זכה מייקל ג'ורדן אחרי שאביו מת, צילמו אותו שוכב על הרצפה בבכי מטורף, מחבק את הכדור ומיילל לעצמו. ככה אני הייתי כשאבא שלי נפטר. הוא היה הכדור שלי, והוא היה אמור להביא את כולנו לאלופות, רק שהוא עשה חישוב לא נכון של הזמן, מסע לא נכון מחוץ לגרם, והשאיר אותנו בוואקום יצירתי שעד היום לא הצלחתי למצוא לו מזור. הפרינט באמת מת, האסון מעבר לפינה וכל מה שאפשר לעשות זה לקוות שהטובים ינצחו בסוף למרות הכל ובלעדיו. זאת לא כזאת מחשבה מרחיקת לכת. אם כך, עוד לא הכל אבוד אחרי הכל.

בזמן האחרון נדמה שאין איך להתפרנס מאמנות, ומי שהוא שילוב של הברקה, כישרון ושכל עושה את המעבר מיצירה לשיווק ופרסום. הבעיה היא שהם לא עושים את הקפיצה אחורה. הכסף שהם מרוויחים לא גורם להם לעשות פניית פרסה ליצירה חסרת מעצורים. בשביל מה להם באמת? הם מתוגמלים היטב, נהנים מעבודה קלה רגשית שאין בה שום התחייבות לדעה. בשביל מה להם להסתבך עכשיו עם אמנות.

אז זהו קול קורא, אני מניחה. יש פה אנשים שיצירה היא נשמת אפם. הם לא צריכים הרבה. אולי קצת ניקוטיין, קורת גג צנועה, תאורה עמומה. רק תנו לנו וניתן לכם את הנשמה, אני נשבעת.

תמי דודו גבע. "הדביק לי נשיקות עם הקצה של האף שלו כמו עם מקור"

עם טלפון מוצמד לכתף,

הוא היה מסתובב אליי

ומחווה עם היד "רק רגע",

בזמן שהוא מתייעץ

עם בן דודו על רעיונות

לקריקטורות למחר

בבוקר. מה דעתך על...

גרוע מאוד, מה? ומה

לגבי... צחקת! שמעתי

שצחקת. עדיין לא טוב?